

Plenum

Torsdag 25.3.2021 kl. 16.03—18.49

2.6. Muntlig fråga om coronabegränsningarna (Anna Kontula vänst)

Muntligt spörsmål MFT 64/2021 rd

Muntlig frågestund

Förste vice talman Tarja Filatov: Ledamot Kontula.

Debatt

16.47 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Esitysluonnos liikkumisrajoituksista huomioi asunnottomat käytännössä niin, että jos ei ole kotiosoitetta, ei ulkona oleskelua rajoiteta. Merkittävä osa, todennäköisesti jopa enemmistö, asunnottomista on kuitenkin ihmisiä, joilla on virallinen osoite mutta jotka eivät syystä tai toisesta voi olla kotona. Kotiin voi liittyä esimerkiksi runsasta päihteiden käyttöä tai väkivallan uhkaa. Varsinkin nuorten asunnottomuudessa tämä on tavallista. Yöt vietetään sitten kaverien luona taikka porttikäytävissä tai missä milloinkin.

Esityksen mukaan nämä epäviralliset asunnottomat ovat liikkumisrajoitusten ja niiden sanktioiden piirissä, eli heitä voidaan sakottaa siitä, että he eivät voi mennä kotiin. Arvoisa pääministerin sijainen, kysynkin nyt: miten estetään liikkumisrajoitusten kohtuuttomat vaikutukset hyvin haavoittuvassa asemassa oleviin ryhmiin?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministerin sijainen Saarikko.

16.48 Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilahdun siitä, että hyvin laajasti tämän kyselytunnin aikana ovat yhteiskunnan eri ryhmät tulleet kysymyksissä edustetuiksi: yrittäjien tukala asema, perheet, lapsiperheiden arki, koululaiset, mutta myös asunnottomat, joiden edunvalvonta ei ehkä ole yhteiskunnassa kaikkein äänekkäintä. Me myös tiedämme, että tämä, niin kuin monet muutkin murheelliset lieveilmiöt, ei ole suinkaan vähentynyt korona-aikana. Siksi tähän kysymykseen tarkistin, että tähänkin, tämän ihmisryhmän tilanteeseen, hallitus on esityksessään ottanut kantaa.

Esitetyn sääntelyn 3 §:n 2 momentin poikkeuskohta, eli mikä on välttämätön poikkeus tästä perusratkaisusta pysyä kotona — mitä se tarkoittaa ihmisillä, joilla ei ole kotia? Heillä on mahdollista liikkua terveydenhuollon ja sosiaalihuollon palveluiden käyttämiseksi, ja näihin lukeutuvat myös asunnottomien palvelut, esimerkiksi hätämajoitus. Tämän halusin nostaa esiin. Tätä kysymystä on niin ikään mietitty aivan samoin kuin monia muita erityisryhmiä, ja erittäin hyvä, että tämän kokonaisuuden eduskunta perusteellisesti ruotii. [Jukka Gustafsson: On kyllä viisas hallitus, ei voi muuta sanoa! — Naurua]

Punkt i protokollet PR 30/2021 rd

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Essayah.

16.50 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen ja opposition yhteinen tavoite on se, että voimme suojella ihmisten henkeä ja terveyttä, ja tietenkin myöskin terveydenhuollon kantokyvyn kestämisen turvaaminen. Tämä hallituksen valitsema keino näistä alueellisista liikkumisrajoituksista erilaisine poikkeuksineen muodostaa kuitenkin sellaisen hyvin sekavan kokonaisuuden, jota ihmisten on vaikea seurata, ja sen tehokkuuttakin voi epäillä. Eikö olisi parempi, että yksinkertaisesti lähdetäisiin rajaamaan niitä perheiden ulkopuolisia kontakteja, joita ihmisillä saa olla, kuten esimerkiksi vaikkapa Norjassa on tehty?

On äärimmäisen tärkeää, että ihmiset kokevat, että nämä erilaiset rajoitustoimenpiteet ovat oikeasuhtaisia, ja yksi erikoisimmista rajoituksista, mikä täällä hallituksen esityksessä on, on jumalanpalvelusten järjestämisen rajoittaminen. Tässä ajassa ihmiset kuitenkin tarvitsisivat tulevaisuuden ja toivon sanomaa. He tarvitsisivat lohdutuksen ja rohkaisun sanomaa. [Puhemies: Minuutti!] Pääsiäinen on tulossa, ja se on kristikunnan suurimpia juhlia. Eikö olisi tärkeää, että etäjumalanpalvelukset voitaisiin rajatulla henkilökunnalla kuitenkin pitää ja [Puhemies: Minuutti on kulunut!] antaa ihmisille tulevaisuuden ja toivon sanomaa?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministerin sijainen Saarikko.

16.51 **Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrän hyvin, edustaja Essayah. Olen samaa mieltä siitä, että esitys on koko elämänpiiriä koskeva, ja sitä kautta varmasti nämä poikkeukset ja muut ovat monimutkaisia kokonaisuuksia hahmottaa. Siksi toivon, että kun eduskunta tämän esityksen käsittelee ja jos se sen hyväksyy, me yhdessä sitoudumme myös viestimään oikein näistä rajoituksista kaikille suomalaisille näillä poikkeusalueilla.

Kysymykseenne kristillisten ja muiden uskontokuntien asemasta — vastaan kirkkoasioista: se on ollut erittäin tiiviisti valmistelussa yhdessä uskonnollisten yhdyskuntien kanssa ja tiiviimmin evankelisluterilaisen kirkon kanssa. Suomalaiset seurakuntalaiset ovat tottuneet viimeisen vuoden aikana nettilähetyksiin uskonnollisten tilaisuuksien osalta, ja niitä voidaan jatkaa. Lisäksi pykälässä on todettu poikkeuksena tilanne, joka on ihmisille murheellisin: läheisen menettäminen, hautajaisiin osallistuminen, kuoleman kohtaaminen. Ilman muuta se on välttämätön poikkeus, mutta niin ikään sielunhoidolliset keskustelut, [Puhemies: Minuutti!] ahdistuksen purkaminen uskonnollisen yhdyskunnan edustajalle, vaikkapa kirkon papille, mahdollistetaan tämän esityksen myötä, jos henkilö itse pitää sitä välttämättömänä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ranne.

16.52 **Lulu Ranne ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Liikkumisrajoitusten käsittelyssä hallitus on rajoittanut myös yhtä demokratian keskeistä tekijää: avoimuutta. Valtioneuvoston kanslia ei luovuttanut esimerkiksi medialle liikkumisrajoitusten valmisteluun liittyviä asiakirjoja vedoten siihen, että ne koskevat poikkeusoloihin varautumista. Julkisuuslain mukaan tällaiset asiakirjat ovat salaisia vain, jos niiden luovuttaminen vaarantaisi poikkeusoloihin varautumisen. Avoin ja kriittinen keskustelu asiasta saattaa

Punkt i protokollet PR 30/2021 rd

olla valtioneuvostolle kiusallista, mutta kiusallisuus ei vaarantane poikkeusoloihin varautumista. Pyydänkin pääministerin sijaista kertomaan kansantajuisesti, miten liikkumisrajoitusten valmisteluasiakirjojen julkistaminen olisi vaarantanut poikkeusoloihin varautumisen ja liikkumisrajoitusten valmistelun.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministerin sijainen.

16.53 Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yritän vastata ymmärrettävällä tavalla.

Olette aivan oikeassa siinä, että näin poikkeuksellisessa kriisitilanteessa ja näin poikkeuksellisen lakitoimen äärellä on syytä olla avoin. Koska olen pääministerin sijainen, myönnän auliisti, että en tunne yksityiskohtia, jotka liittyivät tuohon valtioneuvoston kanslian ratkaisuun. Tiedän vain sen, että hyvin poikkeuksellisella tavalla, ennen valtioneuvostokäsittelyä ja esityksen hyväksymistä, tämä luonnos julkistettiin kaikille suomalaisille nähtäväksi jo eilen illalla, vaikka se hyväksyttiin vasta tänään. Myöskin se luonnos ja siitä tehtävät tarkentavat kysymykset mahdollistettiin oppositiolle jo useita päiviä sitten, mutta ilman muuta tämän viimeisimmän version, joka julkistettiin nyt ja jota eduskunta ruotii ja jonka yksityiskohdat se käy läpi nimenomaan perustuslaillisesti, ratkaisee tämä sali.

Mutta kyllä, hallituksen päälinja on avoimuus, ja hallituksen päälinja on viestintä, jossa meillä ilman muuta on aina parannettavaa, niin että suomalaiset tietävät tämän vakavan ja vaikean [Puhemies: Minuutti!] ja raskaan tilanteen äärellä, mitä missäkinpäin Suomea on mahdollista tehdä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Orpo.

16.54 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä poikkeuksellisessa, kansakuntaa koettelevassa tilanteessa todellakin avoimuus on kaikki kaikessa, ja hallitus ei todellakaan ole sitä noudattanut monessa, useammassakin paikassa tässä koronakriisin varrella. Nyt taas meillä on tässä pöydällä yksi asia, joka jää vaivaamaan, ja se on tämä rokotejärjestys. Vihreiden ryhmäpuheenjohtaja kertoi eilen sosiaalisessa mediassa, että on sovittu rokotejärjestyksestä. Te kerrotte, että tämä tehdään niin kuin aikanaan terveysviranomaiset suosittelivat. Siitä tulee vaikutelma, että on kuitenkin tehty poliittinen sopimus siitä, että sieltä se esitys tulee ja sitten näin toimitaan. Mutta tämä ei ole oleellista, vaan se, että teidän pitää nyt oikeasti kertoa avoimesti siitä, mitä te suunnittelette, [Mika Niikko: Juuri näin, avoimuus!] mitä te teette: kaikki materiaali pitää olla nähtävissä. Oppositio kannattaa tuoda mukaan näihin valmisteluihin: ei informaatiota silloin juuri ennen päätöstä, vaan mielellään jo etukäteen. Me ollaan tukemassa, jos meitä informoidaan, meille kerrotaan perusteita. Päätösten perusteet pitää tuoda avoimesti näkyviin, skenaariot näkyviin, laskelmat näkyviin, niiden perusteet. Arvoisa pääministerin sijainen: [Puhemies: Minuutti!] voisiko hallitus nyt ottaa tämän avoimuusvaateen vakavasti?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministerin sijainen.

16.56 Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Otan palautteen vastaan ja lupaan, että pääministerin kanssa keskustelemme tästä, miten voisimme eduskunnan ja suomalaisten silmissä parantaa avoimuutta. Tämän

Punkt i protokollet PR 30/2021 rd

kyselytunnin aikana olen tehnyt parhaani käyttääkseni aikaa vähintäänkin perustelemalla sen, miksi olemme tässä tilanteessa, miksi tuomme esityksen ja mihin sen avulla pyritään: siihen, että tautitilanne paranee ja tehohoidon kapasiteetti riittää.

Rokotejärjestyksestä: Edustaja Orpo, tekin olette istunut täällä paikalla ja te tiedätte, että kun täältä jotakin sanoo, sen on oltava totta. Ja kun sanon teille, suomalaisille ja eduskunnalle, että hallituksen pöydällä ei ole viranomaisten tuomaa esitystä siitä, miten rokotteiden järjestystä muutettaisiin, tarkoitan sitä. [Jukka Kopra: Onko valmisteilla?] Julkisuuksessa on ollut kansallisen rokoteriymän esitys, ja sen perusteella hallitus on todennut ai-noastaan, että me pidämme kiinni prioriteeteista, jotka olemme suomalaisille luvanneet joulukuussa. Nyt sosiaali- ja terveysministeriö valmistelee esitystä, [Puhemies: Minuutti!] ja siihen hallitus ottaa kantaa, mitä se käytännössä tarkoittaisi, kun se pöydällemme tuo-daan.